

Zaken doen in Kaapstad vergt creativiteit en een flinke portie geduld

Ondernemen in een lagere versnelling

Als we door Long Street lopen, de trendy straat vol leuke winkeltjes, barretjes en restaurants midden in het centrum, tovert Désirée Smits van Waesberghe, een zelfstandig management-consultant, een heerlijke glimlach op haar gezicht. Geef haar eens ongelijk. De Nederlandse zakenvrouw, sinds maart 2003 eigenaar van CAPEMOTION, heeft in Kaapstad dan ook geen enkele reden om te klagen. Niet alleen is het weer vrijwel altijd fantastisch, ook geniet ze met haar man en kindje van het heerlijke en ogenschijnlijk relaxte leven in het zuiden van Afrika. “Hier heb je dan ook werkelijk alles bij de hand”, zegt ze, terwijl we richting de fraaie Town Hall lopen om haar voor het bordes en met op de achtergrond De Tafelberg te vereeuwigen. “Neem de weekeinden. Dan gaan we met ons gezin bijvoorbeeld naar het strand, op nog geen

drie minuten lopen van ons appartement in Camps Bay. In combinatie met een heerlijk wijntje, lekker eten en veel ruimte kom je dan echt tot rust. Echt, zo kan ik de week-einden echt niet doorbrengen in Nederland, hoor. Het voelt dan echt als vakantie.” Wederom met een glimlach: “Ik kan het dan ook iedereen aanraden, haha.” Dat Zuid-Afrika vaak in verband wordt gebracht met moord, doodslag en diefstal, ach, daar wordt Smits van Waesberghe eerlijk gezegd op den duur wel een beetje moe van. “Oké,” vertelt de blondine, terwijl ze haar handtas stevig tegen haar aandrukt en we inmiddels over de fleurige en kleurige Greenmarket lopen, “er is criminaliteit, maar waar heb je dat niet? Als je gewoon goed oppast, is er echt niks aan de hand.” En al zeker niet in Kaapstad, waar je in tegenstelling tot Johannesburg gewoon

’s avonds over straat kan lopen. “Maar dat komt ook omdat Kaapstad in tegenstelling tot andere steden in Zuid-Afrika vrij Westers is georiënteerd.”

Daar is geen woord van gelogen. Wie door Kaapstad loopt, ziet niet alleen veel (blanke) toeristen, maar ook opmerkelijk veel blanke inwoners. Velen komen van oorsprong uit Noord Europa: Scandinavië, Duitsland. En natuurlijk uit Nederland. Tegenwoordig wonen en werken er enkele tienduizenden landgenoten die om wat voor reden dan ook hier zijn blijven hangen, in het spoor van de Nederlander Jan van Riebeeck die daar in 1651 in opdracht van de VOC de eerste Europese kolonie stichtte. Het was dan ook geen toeval dat de stad, gelegen op het zuidelijke puntje van Afrika, destijds een verversingspost was voor Nederlandse schepen die op weg waren naar Oost-Afrika, Indië of het Verre Oosten.

De Nederlandse invloed is sindsdien altijd gebleven. Denk alleen maar aan de taal. Wie een Zuid-Afrikaan hoort praten, kan hem vrij makkelijk verstaan. Erg grappig om te zien dat je op menukaarten gerechten ziet staan die een Nederlandse naam hebben, zoals de ‘boerewors’, een soort Hema-worst, maar dan met uien. Maar hoe dicht Zuid-Afrika op dat vlak bij Nederland ligt, hoe ver liggen ze uit elkaar als het om zaken gaat. Smits van Waesberghe kan er boeken over volschrijven. “Maar het belangrijkste verschil is dat het hier allemaal een stuk trager gaat. Onlangs nog. Moest ik even naar de bank om mijn creditcard te vernieuwen. Dan weet je gewoon dat je daarmee de hele ochtend kwijt bent. En ja, dat gebeurde. En ook al weet ik dat het uren

Désirée Smits van Waesberghe (39 jaar) woont en werkt inmiddels al meer dan zes jaar in Kaapstad. En ook al blijft Nederland altijd een potentiële terugvalbasis en ziet de oprichter van CAPEMOTION af en toe collega's terug gaan, zelf blijft de succesvolle ondernemer ondanks het – soms – moeizaam zaken doen zitten waar ze zit: in de schaduw van de majestueuze Tafelberg.

zou gaan duren, toch ben ik weer boos weg-gelopen. Geloof me: het werken met, voor-namelijk, de lokale banken is hier echt de grootste frustratie voor een ondernemer.” Met betalingen hetzelfde. Ook daar weer die ellendige vertraging. Hoewel Smits van Waesberghe, die met succes (af)studeerde in Amsterdam, Genève en Parijs en tegenwoordig liefst zes talen vloeiend spreekt, daar zelf niet zoveel vervelende ervaringen mee heeft, omdat ze bovenal zaken doet met landen buiten Zuid-Afrika, hoort ze van anderen wel dergelijke verhalen. “Zelfs al zijn de contracten getekend, dan nog beta-len ze veel en veel te laat. Maar goed, dat moet je maar gewoon incalculeren.”

Om een ondernemende en actieve markt-plaats te creëren voor onderlinge uitwis-seling van tips, ideeën, vraag en aanbod, op zowel zakelijk als persoonlijk vlak, lanceer-de Smits van Waesberghe in 2004 samen met acht vriendinnen de Vrouwelijke On-dernemende Nederlandse Klub (VONK). Nederlandse ondernemers in Kaapstad had-den al de keuze tussen de Afrikaans-Neder-lands-Vlaamse Vereniging voor Taal, Cul-tuur en Recreatie (ANV) en De Neder-landse Club (NCK), maar eentje die alleen bestemd was voor ondernemende vrouwen, die was er niet. Dus ontstond de ‘vrolijke, vurige, verfrissende, voortreffelijke en veel-zijdige’ Nederlandse vereniging voor vrou-welijke ondernemers. Het werd direct een groot succes. Ze begonnen destijds met acht meiden, inmiddels is het een vijftigtal vrou-

wen tussen de 25 en 50 jaar, verspreid over alle sectoren. “Al doen de meeste van onze leden iets in het toerisme”

Wat ze met VONK precies doen? Veel, zo blijkt, al ligt de nadruk op het organiseren van bijeenkomsten met een specifiek thema zoals bedrijfsbezoeken, presentaties en deelname aan leuke evenementen. “Ook komen we één keer in de zoveel tijd bij het bedrijf van één van de leden bij elkaar. Dan vertelt zij over haar onderneming en de eventuele problemen waar ze tegenaan loopt, waarop wij dan kunnen reageren en vertellen hoe het beter kan.”

Aan Smits van Waesberghe hoeven ze niet veel meer uit te leggen. Als er één iemand de zaken goed op de rails heeft staan, is het

de voormalig inwoner van Dieren wel. Na-dat ze eerder onder meer werkzaam was als International Marketing en Sales Manager voor de RAI Group in Amsterdam en in die hoedanigheid als expat de marketingaf-deeling van het prestigieuze International Con-vention Centre in Kaapstad opzette, is CAPEMOTION inmiddels een florerend consultancy-bedrijf geworden waar ze twee back-up managers in dienst heeft. Daarbij richt de Nederlandse haar pijlen niet alleen op Kaapstad en omgeving, maar ook ver daarbuiten, zoals landen als Namibië, Zambia en Togo waar ze momenteel een groot project in samenwerking met de Uni-ted States Agency for International Deve-lopment (USAID) en de World Food Logis-tics Organisation (WFLO) heeft lopen.

Wat haar opvalt, naast de corruptie, is de enorme achterstand. Alsof ze daar honderd jaar hebben stil gestaan. “Neem bijvoor-beeld Togo. Naast dat het al niet makkelijk is, om daar te komen, is het communiceren erg lastig. Vaak hebben ze niet eens een in-ternettoegang. En als ik wel een email ont-vang, verstuurd vanuit een cybercafé om de hoek, dan komt de mail bijvoorbeeld drie keer aan, mist er een attachment of zit er een virus in.” Maar tegelijkertijd maakt dat soort dingen het wel weer spannend en leuk. En in ieder geval afwisselend, iets waar de zelfstandig adviseur juist waarde aan hecht. Het moet allemaal niet teveel hetzelfde zijn, vindt ze. Als we terug lopen van de Town Hall, richting haar kantoor in Long Street, nemen we ook een andere rou-te. “Dat doe ik altijd”, zegt ze. “Waarom zou ik ook exact dezelfde weg moeten

lopen. Dan zie je nooit iets nieuws.” Dat advies zou ze ook ondernemers willen doorgeven, die ooit hier zouden willen vestigen. En wie dat plan heeft, zegt Smits van Waesberghe: doen! “Op zich is het vrij makkelijk om hier een bedrijf te beginnen. Je schrijft je in bij een soort Kamer van Koophandel en als je eenmaal een werkvergunning hebt, hoeft je je maar te registreren, een naam te deponeren en je kunt aan de slag. Meestal heb je dat al na twee weken binnen. Let wel: wie voor Zuid-Afrika kiest en zich hier definitief wil vestigen, het is wel een vereiste om echt een eigen bedrijf te beginnen. Werken onder een baas bij een Zuid-Afrikaans bedrijf, dat lukt bijna niet. Zij zeggen dan: dan pik je als het ware de baan van een Zuid-Afrikaan in en die gaat voor.”

Discriminatie? Smits van Waesberghe haalt haar schouders op: zo gaat dat nu eenmaal hier in Zuid-Afrika. Dan noemt ze het positieve discriminatiebeleid. Sinds de afschaffing van de Apartheid, inmiddels 15 jaar geleden, heeft dat het zoeken naar geschikt personeel niet makkelijker gemaakt. “Als bedrijf kun je maar beter niet meer aankomen met een blanke man aan de top. Dus zie je nu vaak een jonge zwarte vrouw aan het roer met als tweede man een blanke senior die in feite de dienst uitmaakt.” Ook zelf maakte Smits van Waesberghe dergelijke discriminatie mee. “Toen ik nog bij het congrescentrum werkte, lag de focus volledig op een aannamebeleid van ‘previously

disadvanced individuals’ en ‘Black Economic Empowerment. Zo moest ik bijvoorbeeld eerst zwarte, gekleurde, vrouwelijke en gehandicapte sollicitanten interviewen. Pas daarna, nadat 80 procent van alle banen waren vergeven, kwamen de witte mannen in beeld, ook al waren die kwalitatief soms beter. Echt, als je man bent én blank, dan heb je het nu echt moeilijk. Al wil ik benadrukken dat er natuurlijk ook heel veel goede lokale werkkrachten zijn. Zo goed zelfs dat ze op den duur naar het buitenland vertrekken.”

Never a dull moment in Africa

Voor ondernemers die louter in Kaapstad zijn om zaken te doen en hooguit een paar dagen in haar stad zijn, voor hen heeft Smits van Waesberghe ook de nodige tips. “Probeer in ieder geval te genieten als je hier bent. Niet alleen van de stad waar bijvoorbeeld Cape Quarter erg leuk is, maar pak ook de auto. Want de natuur is hier prachtig. Om dat goed te zien, is een bezoek aan de Tafelberg een must. Vanaf die

berg heb je, mits er geen bewolking is, een goed zicht op de stad en het schiereiland er omheen. En bezoek de stranden, zoals Camps Bay, voor het out-of-town-gevoel. Dan heb je nog de wijngebieden van Stellenbosch. Alsof je in Zuid-Frankrijk zit. En Robbeneiland? Ja, dat is natuurlijk erg boeiend en erg emotioneel. Maar dat zou ik pas echt doen als je tijd over hebt of als je voor een tweede of derde keer in Kaapstad bent. Het kost namelijk zeker vier uur van je tijd.”

Dat is zonde, want tijd is schaars in Zuid-Afrika, lacht Smits van Waesberghe. “Jullie bellen een kwartier voor onze afspraak aan. Nou, dat is hier ongekend vroeg. Zuid-Afrikanen komen eerder een uur te laat. Dat weet je gewoon. Nee, als ik om twee uur een afspraak heb, houd ik gewoon standaard twee uur aan, ook al weet ik dat ik soms lang op mijn afspraak moet wachten.”

Maar ondanks die frustratie heeft Smits van Waesberghe nog geen tel gedacht om snel terug te keren naar Nederland. “Zeg nooit nooit, maar voorlopig is dat niet aan de orde. Een aantal vrienden van ons is wel terug gegaan, maar wij hebben geen reden om te vertrekken uit Kaapstad. Wat ik al zei: we zitten hier zo lekker. Echt, never a dull moment in Africa en dat maakt het juist spannender en uitdagender dan waar dan ook.” ■

